

On beşinci Uluslararası Dilbilim Olimpiyatı

Dublin (İrlanda), 31 Temmuz – 4 Ağustos 2017

Bireysel yarışma problemlerin çözümü

Problem 1 Sayı sistemi on ikilidir.

- **gwīnìŋ** — 1, **bà** — 2, **tàt** — 3, **nààs** — 4, **tùŋūn** — 5, **tīmìn** — 6, **tàāmà** — 7, **rwīt** — 8
- **ƒāā**- $\alpha = 12 - \alpha$ ($1 \leq \alpha \leq 3$): **ƒāātàt** — 9, **ƒāābà** — 10, **ƒāāgwīnìŋ** — 11
- **kūrū** — 12
- **bā-kūrū bī**- $\gamma = \gamma \cdot 12$ ($2 \leq \gamma \leq 8$), **bā-kūrū ƒāā-bī**- $\gamma = (12 - \gamma) \cdot 12$ ($1 \leq \gamma \leq 3$)
(γ ilk hecede ton orta olur)
- β **ná** $\left\{ \begin{array}{l} \text{gwē gwīnìŋ} \ (\delta = 1) \\ \text{vè} \ \delta \ (2 \leq \delta \leq 11) \end{array} \right\} = \beta + \delta$ ($\beta = k \cdot 12$)

Yanıtlar:

- (a) 1. $5^2 + 3 + 4 = 32$
 2. $3^4 = 81$
 3. $7^2 + 9 + 1 = 59$
 4. $9^1 = 9$
 5. $8^2 + 2 + 5 = 71$
 6. $2^5 = 32$
 7. $9^2 + 4 + 3 = 88$
 8. $4^3 = 64$
 9. $16 + 21 = 18 + 2 + 17$
- (b) **bākūrū bītāt** — 36, **ƒāāgwīnìŋ** — 11, **kūrū** — 12.
 A. $108 - 3 - 13 = 92$
 B. $49 - 14 - 15 = 20$
- (c) 6 — **tīmìn**, 22 — **kūrū ná vè ƒāābà**, 97 — **bākūrū bīrwīt ná gwē gwīnìŋ**, 120 — **bākūrū ƒāābībā**.

Problem 2 Kelime düzeni: <tamlayan> <tamlanan>.

İyelik örnekleri:

tamlayan		tamlanan
1 tekil	n-	
2 tekil	\emptyset -	
3 tekil	h-	a- vücut parçası
‘her birimizin ...’i’	t-	e- yoksa
‘kendisinin ...’i’	d-	
2 çoğul	ri-	

Yanıtlar:

- (a)
1. a-bang	e. <i>senin omzun</i>
2. a-táng he-ya	p. <i>senin başparmağın</i> [‘senin elinin annesi’]
3. bataa ha-wata	o. <i>ağacın üst parçası</i> [‘ağacın boynu’]
4. de-kafi	d. <i>kendisinin halatı</i>
5. e-bataa ha-táng	b. <i>senin dalın</i> [‘senin ağacının eli’]
6. e-kuda ha-wata	i. <i>senin atının boynu</i>
7. falepak ha-wei	j. <i>silah tetiği</i> [‘tabancanın kulağı’]
8. ha-táng ha-min	a. <i>onun parmak ucu</i> [‘onun elinin burnu’]
9. he-lui	m. <i>onun bıçağı</i>
10. maama he-falepak	h. <i>babanın tabancası</i>
11. na-pong	c. <i>benim yüzüm</i>
12. ri-èng	k. <i>sizin gözleriniz</i>
13. ri-tama	q. <i>sizin deniziniz</i>
14. ri-ya ha-táng	f. <i>sizin annenizin eli</i>
15. tama ha-bang	n. <i>deniz kıyısı</i> [‘denizin omzu’]
16. ta-min	l. <i>bizim burunlarımız</i> (her birimizin burnu)
17. te-fe ha-wei	g. <i>bizim domuzlarımızın kulakları</i>
(her birimizin domuzunun kulağı)
- (b) 1. **a-min** — *senin burnun*; 2. **de-ya he-bataa** — *kendisinin annesinin ağacı*
- (c)
1. *domuz* — **fe**
 2. *sizin bıçağınız* — **ri-lui**
 3. *senin annenin babası* — **e-ya he-maama**
 4. *benim babamın yüzü* — **ne-maama ha-pong**
 5. *kendisinin kulağı* — **da-wei**
 6. *benim denizim* — **ne-tama**

Problem 3 Kurallar:

- kelime düzeni:

– S V (O) (L) (S = özne, V = yüklem, O = tümleç, L = yer)
 \curvearrowright (S = 1 tekil)

– X V L \equiv L V X

– N P (N = isim, P = iyelik zamiri);

- \frown : ismin cinsiyet ve sayı bakımından uyumu —

tekil	çoğul
mú-	à-
dì-	má-
	zì-
mù+	(yer)

(ünlüden önce i- > j-, u- > w-, a- > \emptyset);

- \checkmark : son hecenin tonu sonraki kelimenin ilk hecesi ile uyum sağlar;
- anlatı cümlede son kelimenin son hecesi alçak, soru cümlede ise yüksek olur.

Yanıtlar:

- (a) 12. **múlózí mwámónà zìtéténbwá**
Büyücü, yıldızları gördü mü?
13. **zìtéténbwá zjálà mùdjúlù**
Gökte yıldızlar var. = (4)
14. **ngákínà**
Ben, dans ettim.
15. **djálá djámónà mähónzò mùlwándá**
Erkek, muzları Luanda'da gördü mü?
- (b) 16. *Ben, şarkı söyledim mi?*
ngáfíká
17. *İnsan, büyücü ve arkadaşı meydana karşıladı.*
mútú mwásángá múlózí nì dikámbà mùkitándà
18. *Benim erkeğim (kocam), mağarayı gördü.*
djálá djámí djámónà dikúngù
19. *Luanda'da büyücüler var.*
mùlwándà mwálà àlózì; àlózì álà mùlwándà

Problem 4 Kelime düzeni: [[< sınıf >] < tür >] [< rakam > < sınıf >].

Soldan sağa yazılır. Bir hece = iki harf:

C(C)-	-V(V)(C)
බ b, ඩ bl, ජ c, ජෂ hn, ධර k, ධ kr, ආ l, ධ p, වා pl, වා pr, ජ t, ජ tr	ධ a:, ධ a:k, ධ aj, ජ at, ධ aw, ධ bə:r, ධ ε:, ධ ie, ධ iet, ධ iət, ධ o:, ධ uan, ධ uat, ධ ah

Yanıtlar:

3	→ ජ බ ධ ←	taw bə:	salı görmek
6	→ වා ධ වා ධ වා ධ ←	→plaj priət pə: plaj←	üç muz
7	ජෂ ධ ජ ජෂ	→ hna: traw to: ←	altı gergedan
8	ධ ධ ධ ධ	→ puan lah ←	dört salkım muz
9	ධ ධ ධ ධ	→ pə: la: ←	→ üç yaprak ←
10	→ ජ ධ ධ ධ ධ ධ ←	cie pah la:	yedi kağıt
11	ධ ධ වා ධ	→ la: plo: ←	pathcan yaprağı
12		→plaj plo: bə:r plaj←	iki pathcan
15		la: priət traw la:	→altı muz yaprağı←
16	→ ධ ධ බ ධ ජෂ ←	kə:r bə:r to:	iki güvercin
19	බ ධ ධ ධ	bə:r ka:	→ iki balık ←
20	ධ ධ වා ධ	→ puan pla: ←	dört (bıçak) ağız

Problem 5

1. sayı: l- $\left\{ \begin{array}{l} \mathbf{V-} \left\{ \begin{array}{l} \dots\dots\dots \text{tekil} \\ \left\{ \begin{array}{l} \mathbf{vut-} \text{ insanlar} \\ \mathbf{ven-} \text{ yoksa} \end{array} \right\} \text{çoğul} \\ \mathbf{xan-} \dots\dots\dots \text{'çok'} \end{array} \right. \\ \mathbf{u-} \dots\dots\dots \text{ikil} \end{array} \right.$
(V = sonraki hecedeki ünlü);

2. **pat-** 'büyük';
3. **bung-** 'grup', **kon-** 'parça'.

Kurallar:

- diğer öneğin öncesi **le-ven-** > **len-**
- p'den önce **-n** > **m**
- k'den önce **-n** > **ng**
- iki ünlü arasında **-p, p-** > **v**
- **-t, t-** > **r**
- **-k, k-** > **x**.

Yanıtlar:

- (a) **lavatbungmenemen** — *büyük grup köy*
- (b) 1. **laradi** — *erkek*
2. **lavatkonuna** — *büyük dal*
3. **laxantoonan** — *çok can*
4. **levengkatli** — *gözler*
5. **loxot** — *yer*
6. **lubungkavus** — *grup beyaz erkek*
7. **luvaroos** — *iki büyük sarmaşık*
- (c) 8. **yürek** — *leveve*
9. **bahçeler** — **leventaamang**
10. *çok şey* — **laxampanga**
11. *torunlar* — **luvuttubuno**
12. *günün iki parçası* — **luxonaleng**
13. *dallar* — **lengkonuna**
14. *büyük dallar* — **lempatkonuna**